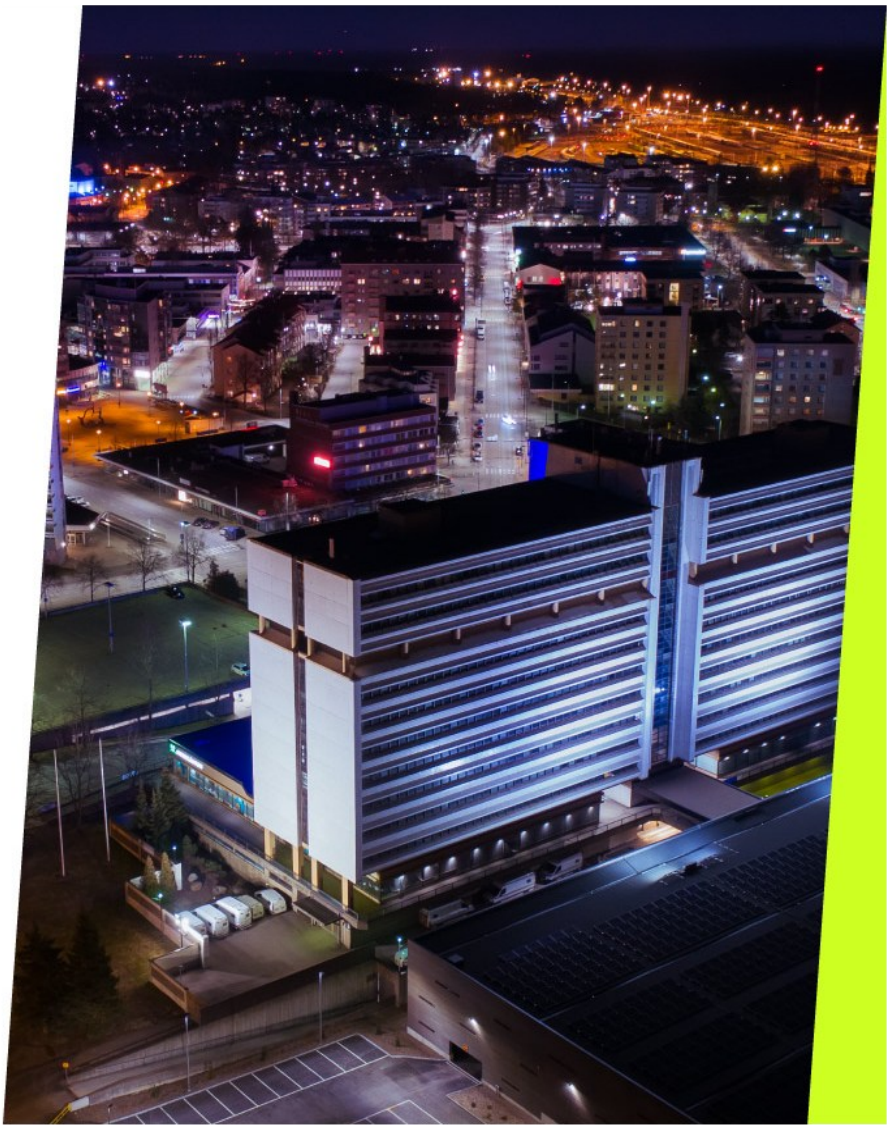
KOUVOLA

Osavuosikatsaus 1.1 – 30.9.2026

Kouvolan kaupunki

Kasvatus- ja opetuslautakunta 17.11.2026

Sisällysluettelo

1 Kasvatus- ja opetuslautakunta 3
1.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta (palvelu) 7
1.2 Varhaiskasvatus 8
1.3 Perusopetus ja nuoriso 11
1.4 Toinen aste ja korkeakoulutus 15

1 Kasvatus- ja opetuslautakunta

Toimiala Sivistys

Sitovuustaso Kaupunginvaltuuston hyväksymät toimintakate ja toiminnalliset tavoitteet

Toiminnan toteutuminen talousarvion suhteen

Lautakunnan alaisen toiminnan talous on toteutunut muutettua talousarviota heikompana. Toimintakatteen toteuma syyskuun tilanteessa on 76,9 %. Toimintakatteen toteumatavoite ensimmäisen yhdeksän kuukauden jälkeen on 75 %. Palveluittain tarkasteltuna yksittäisiä ylityksiä on eri tiliryhmissä, mutta kaikki kustannukset tai tuotot eivät toteudu tasaisena läpi vuoden.

Syyskuun tilanteessa toimintakatteen ennustetaan ylittyvän noin 2,0 milj. euroa muutettuun talousarvioon nähden. Perusopetuksen ja nuorison toimintatuottojen tukien ja avustusten ennustetaan jäävän muutettua talousarviota pienemmiksi. Toimintakulujen ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion. Kaikkien palveluiden henkilöstökustannusten ennustetaan ylittävän muutetun talousarvion. Perusopetuksen ja nuorison osalta toimintakulujen arvioidaan henkilöstökustannuksia lukuun ottamatta toteutuvan muutettua talousarviota pienempinä. Valtaosa sopeuttamistoimista painottuvat syksylle, ja niiden onnistumisella on ratkaiseva merkitys koko vuoden talousarvion toteutumisessa.

Varhaiskasvatuksen palvelussa toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 0,7 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana. Perusopetuksen ja nuoriso palvelun toimintakatteen ennustetaan toteutuvan muutettua talousarviota heikompana noin 0,7 milj. euroa. Toinen aste ja korkeakoulutus ennustetaan toteutuvan noin 0,6 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana.

Toimenpiteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi

Vuoden 2026 aikana toiminnan keskeisiä painopisteitä ovat olleet palveluverkon uudistaminen, oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano sekä lasten ja nuorten hyvinvoinnin vahvistaminen. Toimintaa on leimannut samanaikaisesti tarve sopeuttaa palvelurakennetta alenevaan lapsi- ja oppilasmäärään sekä vastata kasvaviin henkilöstö-, hyvinvointi- ja oppimisen tuen tarpeisiin. Toimenpiteitä on kohdennettu palveluiden laadun, vaikuttavuuden ja taloudellisen kestävyyden turvaamiseksi.

Palvelun johtajat seuraavat oman vastuualueensa budjetin toteutumista ja kuukausikatsaukset käsitellään yhdessä johtoryhmässä. Henkilöstökulujen hallinta on edelleen talouden toteutumisen kannalta keskeisin asia, joten sijaiskustannusten ja määräaikaishenkilöstön toteutumista seurataan tarkasti kaikissa yksiköissä. Jokaisen (yli 6 kk) avoimeksi tulevan tehtävän täyttäminen vaatii täyttöluvan.

Perusopetuksessa keskeisiä toimenpiteitä ovat olleet oppimisen tuen uudistuksen toimeenpano sekä palveluverkon kehittäminen muuttuvaa oppilaskehitystä vastaavaksi. Nuorisopalveluissa on vahvistettu nuorten hyvinvointia ja osallisuutta tukevia toimintamalleja sekä kohdennettu toimintaa nuorten vapaa-aikana tapahtuviin kohtaamisiin.

Varhaiskasvatuksen palveluverkon tiivistäminen alkoi ensimmäisten suljettavien yksiköiden myötä elokuussa 2026. Kesäajan määräaikaisia päiväkotisulkuja lisättiin ja toimintaa keskitettiin avoinna oleviin yksiköihin. Peruuttamatta jääneestä hoidosta perittävää maksua tarkistettiin ja

peruuttamattomien hoitoaikavarausten sakkomaksut otettiin käyttöön. Lukioiden toimintamallien yhtenäistäminen ja toiminnan tehostaminen on jatkunut.

Riskianalyysi

Henkilöstön työssäjaksamista ja hyvinvointia on vahvistettava, jotta sairaspoissaolot eivät lisäänny. Henkilöstön hyvinvointia tulee seurata tiiviisti yksiköiden esihenkilöiden kanssa yhteistyössä.

Koulutetun henkilöstön ja sijaisten saatavuus on edelleen haasteellista. Syrjäisemmille alueille on haastetta löytää kelpoisuuden omaavia opettajia, myös joihinkin aineenopettajien virkoihin. Sijaisten heikko saatavuus on jatkuva uhka varhaiskasvatuksen laadulle. Lasten ja oppilaiden tuen tarpeen lisääntyminen vaikuttaa myös sijaistarpeeseen, mihin ei ole pystytty varautumaan.

Palveluverkkoon liittyvien riskien minimoimiseksi, tulee tarkastella palveluverkon kokonaisuutta ja erityisesti tilaratkaisuja. Rakennushankkeiden mahdollinen viivästyminen lisää riskiä toimitilojen sulkemisen osalta. Tällöin joudutaan etsimään korvaavia tiloja.

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta ulkoinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	**9 191**	**38**	**9 230**	**6 088**	**-3 141**	**66,0 %**	**8 484**
Myyntitulot	3 849	0	3 849	3 087	- 762	80,2 %	4 315
Maksutuotot	1 979	38	2 018	1 555	- 462	77,1 %	1 987
Tuet ja avustukset	3 200	0	3 200	1 313	-1 887	41,0 %	2 006
Muut toimintatulot	163	0	163	134	-29	81,9 %	176
Toimintamenot	**- 110 937**	**869**	**- 110 068**	**-83 619**	**26 448**	**76,0 %**	**- 111 326**
Henkilöstömenot	-87 839	358	-87 481	-67 010	20 472	76,6 %	-89 264
Palkat ja palkkiot	-72 655	313	-72 343	-55 070	17 273	76,1 %	-73 438
Henkilösivukulut	-15 184	45	-15 139	-11 940	3 199	78,9 %	-15 826
Eläkekulut	-12 726	38	-12 687	-9 921	2 766	78,2 %	-13 159
Muut henkilösivukulut	-2 459	7	-2 451	-2 018	433	82,3 %	-2 667
Palvelujen ostot	-16 990	225	-16 765	-11 989	4 775	71,5 %	-16 462
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 706	286	-2 420	-2 091	329	86,4 %	-2 300
Avustukset	-1 900	0	-1 900	-1 482	418	78,0 %	-1 888
Muut toimintamenot	-1 501	0	-1 501	-1 047	455	69,7 %	-1 411
Toimintakate	**- 101 746**	**908**	**- 100 838**	**-77 531**	**23 307**	**76,9 %**	**- 102 843**
Poistot ja arvonalentumiset	-42	0	-42	0	42	0,0 %	-42

Henkilöresurssit

Henkilöstön määrä henkilötyövuosina	TP 2025	TA 2026	Tot. 1–9/2026
Kasvatus- ja opetuslautakunta	1588,9	1591,5	1557,0

Toiminnan volyymit

Varhaiskasvatus	TP 2025	TA 2026	Tot. 1–9/2026
Päiväkoti ja perhepäivähoito kk/yht, oma toiminta kk/yht, oma toiminta	24 084	24 500	17 744
Päiväkotitoiminta kk/yht, palveluseteli	5 860	6 500	4 265

Perusopetus	TP 2025	TA 2026	Tot. 1–9/2026
Oppilasmäärä	6 599	6 220	6 278
Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvat oppilaat	432	474	419
Kuljetusoppilaat (esi- ja perusopetus, lisäopetus, valmistava opetus)	1 322	1 300	1 234

Toinen aste ja korkeakoulutus	TP 2025	TA 2026	Tot. 1–9/2026
Päivälukiot/kurssit	1 548	2 007	1 270
Aikuislinja/kurssit	266	270	235
Päivälukioiden opiskelijamäärä	1 063	1 202	1 127

Valtuuston/lautakunnan hyväksymät toiminnalliset tavoitteet, mittarit ja tavoitetaso 2026

Tavoite	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa					
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyyn on otettu käyttöön yhteiset toimintamallit ja työkalut varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa. Perusopetuksessa ja lukiossa hyvinvointia vahvistetaan yhteisöllisellä opiskeluhuollolla, ryhmäyttämisellä ja kaveri, tunne ja mielenterveystaitojen opetuksella. Fyysistä hyvinvointia tuetaan liikunnallisin koulupäivin, mittauksin, neuvonnalla ja harrastustoiminnalla. Varhainen tuki, poissaolojen seuranta ja yhteistyö hyvinvointialueen kanssa ovat keskeinen osa hyvinvointityötä.	Etsivän nuorisotyön aktiiviset kohtaamiset verkossa (Digitapaamiset)	179	143	200
		Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamallin valmistuminen ja käyttöönotto (%)	0	90	100
Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen	Varhaiskasvatuksessa perustaitojen vahvistaminen tapahtuu arjen vuorovaikutuksessa, leikissä ja suunnitelmallisessa pedagogisessa toiminnassa. Perustaitojen vahvistaminen perusopetuksessa perustuu laaja alaiseen osaamiseen ja oppilaan kokonaisvaltaiseen kasvuun. Opetus on aktiivista ja osallistavaa, ja sen tavoitteena on luoda vahva perusta jatko-opinnoille, hyvinvoinnille ja yhteiskunnassa toimimiselle. Lukiokoulutuksessa perustaitoja vahvistetaan kaupungin lukutaito-ohjelman, toiminnallisen opetuksen ja liikkumista lisäävien käytäntöjen avulla.	Lukukisaan osallistuvien alakoululaisten lukuminuutit kasvavat (%)	0	102	10
		Move! -mittaus 5. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	57,3	63,7	65
		Move! -mittaus 8. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	53,7	58,7	65
		Valssi-arviointi: Vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus	0	0	4

Tavoite	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille					
Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen	Varhaiskasvatuksen ja opetuksen henkilöstölle on järjestetty osaamista ja työhyvinvointia tukevaa koulutusta. Lukuvuoden 2026–2027 alussa toteutettiin koko perusopetuksen henkilöstölle yhteinen hyvinvointiteemainen VESO-koulutuspäivä, jolla tuettiin työhyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja henkilöstön osaamisen kehittämistä. Lukiossa rehtori ja apulaisrehtorit ovat saaneet työhyvinvointijohtamisen valmennusta toimintakulttuurin yhtenäistämiseksi ja lukion esihenkilöt on perehdytetty päivitettyyn työkyvyn toimintamalliin.	Koulutukseen osallistuminen (%)	0	90	100
		Koulutuskokonaisuuden toteutuminen (%)	0	80	100
		Työhyvinvointikysely (1–5)	3,72	3,78	3,9

1.1 Kasvatus- ja opetuslautakunta (palvelu)

Toiminnan toteutuminen talousarvion suhteen

Talous ja toiminta on toteutunut lähes muutetun talousarvion mukaisena. Pientä ylitystä ennustetaan henkilöstökuluista ja palveluiden ostoista.

Toimenpiteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi

Lautakunnan tekemien palveluverkkopäätökset on toteutettu syksyllä 2026 suljettavien päiväkotien ja kouluyksiköiden osalta. Palveluja on kehotettu minimoimaan kulut, tehostamaan toimintaa ja velvoittaa noudattamaan tiukkaa henkilöstösuunnittelua.

Näiden lisäksi lautakunta on tarkastellut toiminnan tehostamista kaikissa palveluissa sekä resurssien uudelleen kohdentamista lapsi- ja oppilasmäärien vähentyessä.

Perusopetuksen kouluverkkoselvitys 2027–2035 käsiteltiin lautakunnassa syyskuussa. Työtä on ohjannut sivistyksen yhteinen palveluverkkojen ohjausryhmä.

Riskianalyysi

Päätös talousarviomuutoksesta 2026 toimintakatteen leikkauksesta tehtiin niin myöhään keväällä, että tehdyt sopeutustoimenpiteet eivät ole olleet riittävän vaikuttavia. Lapsi- ja oppilasmäärät laskevat kuluvasta lukuvuodesta, ja tämän huomioiminen toiminnan järjestämisessä on olennainen asia. Oppimisen tuen uudistuksen vaikutuksia toimintaan ja resurssitarpeeseen ei ole pystytty vielä tarkasti arvioimaan.

Toimintakulttuurin muutos toteutetaan sekä opetuksen lisäresurssilla että nykyistä resurssia uudelleen järjestelemällä. Henkilöstön koulutuksella on suuri merkitys muutoksen läpiviennissä. Suunniteltuja henkilöstövähennyksiä ei pystytä kaikilta osin toteuttamaan.

Sivistyksen johdon avainhenkilöiden tulevat eläköitymiset ja uusien työntekijöiden rekrytointien onnistuminen ovat tärkeitä asioita.

Talous

Kasvatus- ja opetuslautakunta ulkoinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0,0 %	55
Toimintamenot	- 472	2	- 470	- 420	49	89,5 %	- 588
Toimintakate	**- 472**	**2**	**- 470**	**- 420**	**49**	**89,5 %**	**- 533**

Kasvatus- ja opetuslautakunta ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	0	0	0	0	0	0,0 %	55
Toimintamenot	- 503	2	- 501	- 446	55	88,9 %	- 621
Toimintakate	**- 503**	**2**	**- 501**	**- 446**	**55**	**88,9 %**	**- 566**

1.2 Varhaiskasvatus

Toiminnan toteutuminen talousarvion suhteen

Varhaiskasvatuksen talous on toteutunut muutettua talousarviota heikompana. Henkilöstökulut ovat toteutuneet talousarviota suurempina, ja niiden ennustetaan ylittävän talousarvion myös koko vuoden tasolla. Varhaiskasvatuksessa henkilöstökulut muodostavat suurimman menoerän.

Henkilöstön sairastavuus sekä osittain myös vajaatyökykyisten työntekijöiden työn mukauttaminen ovat lisänneet sijaisten tarvetta. Henkilöstön työhyvinvointiin ja jaksamiseen on kuluvalla kaudella pyritty kiinnittämään enemmän huomiota, mutta toimet eivät vielä näy vähentyneinä poissaoloina.

Varhaiskasvatuksen palvelujen kysyntä on kevätkaudella suurempaa kuin syyskaudella, sillä uudet ikäluokat aloittavat hoidossa. Vuoden vaihteessa varhaiskasvatuksen aloitti 103 uutta lasta, ja lapsimäärän kasvun takia henkilöstöä lisättiin noin 20 henkilöllä. Yksityisissä palvelusetelipäiväkodeissa aloitti lisäksi 49 lasta.

Oppimisen tuen uudistus tuli voimaan esiopetuksessa viime vuonna, ja yli 95 % esiopetuksesta järjestetään varhaiskasvatuksen yksiköissä. Uudistuksen käytäntöjä ja toimintakulttuuria kehitetään edelleen mm. varhaiskasvatuksen erityisopettajien ja esiopettajien yhteistyötä tiivistämällä. Tavoitteena on vahvistaa ryhmäkohtaista tukea, yhteissuunnittelua ja yhteisopettajuutta. Tätä varten varhaiskasvatuksen erityisopettajia ja esiopettajia on koulutettu yhdessä alkuvuodesta.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko 2026–2035 hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa maaliskuussa. Mäyränkorven, Upseerin ja Viialan päiväkodit lakkautettiin 1.8.2026.

Toimenpiteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi

Yksiköiden johtajat vastaavat oman yksikkönsä talouden huolellisesta suunnittelusta ja tarkasta seurannasta. Taloudellista harkintaa tarvitaan erityisesti sijaisten käytön suunnittelussa sekä hankintojen kestävyyden varmistamisessa. Sijaisten tarvetta voidaan osittain ennakoida hyödyntämällä yksikkö- tai kaupunkikohtaisia varahenkilöitä, mutta ulkopuolisia sijaisia joudutaan silti ajoittain palkkaamaan. Varhaiskasvatusyksiköiden välillä toteutetaan tavaroiden kierrätystä, mikä mahdollistaa uusien hankintojen lykkäämisen. Johtajien talouden seurantaa tuetaan kehittämällä siihen sopivia työkaluja esim. Power BI. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksujen uudet määräytymisperusteet tulivat voimaan 1.8.2026. Vaikka asiakasmaksuihin tehtiin indeksitarkistuksesta johtuvia korotuksia, on Kouvolassa noin 54 % varhaiskasvatuksen asiakkaista maksuttoman varhaiskasvatuksen piirissä. Asiakasmaksutuottojen kehitykseen vaikuttavat edelleen merkittävästi lainsäädännön mukaiset tulorajat sekä perheiden tulorakenne.

Kesäajan määräaikaisia päiväkotisulkuja lisättiin ja toimintaa keskitettiin avoinna oleviin yksiköihin. Järjestely mahdollisti henkilöstön lomien ja työpanoksen tarkoituksenmukaisemman kohdentamisen sekä vähensi sijaistarvetta. Tukipalveluissa sulkujen säästövaikutukseksi arvioitiin yhteensä noin 55 000 euroa, josta puhtauspalvelujen henkilöstökustannusten osuus oli 20 000 euroa, ruokakuljetusten 15 000 euroa ja ruokapalvelujen henkilöstökustannusten 20 000 euroa.

Kesäsulkujen myötä päiväkotihoidossa säästyi lähes 70 000 euroa, mutta kun mukaan otettiin erityisvarhaiskasvatus ja perhepäivähoito, varhaiskasvatuksen säästöksi saatiin noin 40 000 euroa (vähennetty palkkakuluista jo valmiiksi arvioidut htv-vuosisäästöt). Kesäsulkujen arviointia pyydettiin perheiltä ja varhaiskasvatusyksikön johtajilta. Yhteenvetona voidaan todeta, että kesäsulkujen tiivistäminen nähtiin tuottavan selviä hyötyjä henkilöstöresurssien, lomajärjestelyjen ja talouden

näkökulmasta. Suurimmat kehittämistarpeet liittyvät ennakointiin, tiedottamiseen, alueellisten eräisyyksien huomioimiseen sekä lasten ja perheiden kokemien muutosten kuormituksen vähentämiseen.

Varhaiskasvatuksen palveluverkko valmistui ja valtuusto hyväksyi sen 23.3.2026. Palveluverkon tiivistäminen alkaa ensimmäisten suljettavien yksiköiden osalta elokuussa 2026, ja sillä arvioidaan olevan merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Palveluverkon toimeenpano aloitettiin sulkemalla Mäyränkorven, Upseerin ja Viialan päiväkodit. Näiden päiväkotien lapset voitiin sijoittaa alueen muihin päiväkoteihin. Yksiköiden sulkemisista huolimatta jäljelle jäävissä yksiköissä varhaiskasvatus säilyy laadukkaana. Asiakastietojärjestelmä hankittiin syyskuun lopussa, ja tammikuussa 2026 käyttöön otetun järjestelmän (eVaka) odotetaan tuovan säästöjä tulevina vuosina. EVaka on integroitu Aromi-järjestelmään, minkä avulla tehostetaan tiedonkulkua lasten hoitoaikavarauksista ruokapalveluihin. Ohjelmien integraatiosta on odotettavissa säästöä ruokahävikin näkökulmasta.

Varhaiskasvatukseen on laadittu Kiusaamisen ja väkivallan ehkäisyn toimintamalli, joka on otettu käyttöön varhaiskasvatusyksiköissä. Toimintamallin jalkauttamista on tuettu kouluttamalla henkilöstöä ja lapsia MiniVerso-sovittelumallin käyttöön.

Riskianalyysi

Koulutetun henkilöstön sekä sijaisten saatavuus eri pituisiin sijaisuuksiin on jatkuva riski varhaiskasvatuksen laadulle. Varhaiskasvatuksen tarve on syntyvyyden laskun myötä vähentymässä, vaikka osallistumisaste on viime vuosina kasvanut. Kysyntä vaihtelee kuitenkin merkittävästi eri puolilla kaupunkia, mikä voi aiheuttaa alueellisia ja nopeastikin muuttuvia tarpeita. Hoitopaikkojen kysyntään onkin pystyttävä reagoimaan joustavasti ja lyhyellä aikataululla. Lasten tuen tarpeen lisääntyminen vaikuttaa myös henkilöstötarpeeseen. Lasten erityisohjaajia tarvitaan ajoittain enemmän, jos muut tukitoimet eivät riitä turvaamaan varhaiskasvatuksen sujuvaa toteutumista. Lisäksi yksityisten päiväkotien mahdolliset äkilliset ja ennakoimattomat sulkemiset muodostavat riskin. Lasten sijoittaminen muihin yksityisiin päiväkoteihin tai kaupungin omiin yksiköihin voi tällöin olla vaikeaa, jos vapaita hoitopaikkoja ei ole saatavilla

Talous

Varhaiskasvatus ulkoinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	2 048	10	2 058	1 617	- 441	78,6 %	2 107
Toimintamenot	-39 077	381	-38 695	-29 803	8 892	77,0 %	-39 393
Toimintakate	**-37 029**	**391**	**-36 637**	**-28 186**	**8 451**	**76,9 %**	**-37 286**
Poistot ja arvonalentumiset	-42	0	-42	0	42	0,0 %	-42

Varhaiskasvatus ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	2 048	10	2 058	1 617	- 441	78,6 %	2 107
Toimintamenot	-50 513	468	-50 045	-38 118	11 927	76,2 %	-50 523
Toimintakate	**-48 465**	**478**	**-47 987**	**-36 501**	**11 486**	**76,1 %**	**-48 416**
Poistot ja arvonalentumiset	-42	0	-42	0	42	0,0 %	-42

Toiminnalliset tavoitteet/toimenpiteet 2026

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa						
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivallan puuttumisen mallin laatiminen ja sen jalkauttaminen yksiköihin.	Kiusaamisen ja väkivallan puuttumisen malli on laadittu ja sen jalkauttaminen on aloitettu. Malliin liittyvät MiniVerso-sovittelukoulutukset toteutetaan esihenkilöiden osalta kesällä sekä henkilöstön ja lasten osalta syksyllä.	Varhaiskasvatuksen kiusaamisen ja väkivaltaan puuttumisen toimintamallin valmistuminen ja käyttöönotto (%)	0	90	100
Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen	JEA toimintamallin vahvistaminen, toiminnallisuuden lisääminen opetuksessa, FunaJR –seuranta, Muuveri-verkoston toiminnalla vahvistetaan varhaiskasvatuksen liikunnan perustaitojen kehittymistä. Kielten rikas maailma –verkoston ja Lukutaito-ohjelman myötä kehitetään lasten kielellisen oppimisen teemoja. Varhaiskasvatuksessa matemaattisiin tai lukutaitoon liittyviä orastavia perustaitoja opetellaan leikin, liikkumisen, tutkimisen, kokemisen ja ilmaisun kautta.	Perustaitojen vahvistaminen tapahtuu ennen kaikkea arjen vuorovaikutuksessa, leikissä ja suunnitelmallisessa pedagogisessa toiminnassa. Lasten perustaitojen vahvistamista toteutetaan laajasti eri toimenpitein. JEA-toiminta jatkuu. Muuveri-verkoston toimii päiväkodeissa aktiivisesti. Kielellisten teemojen verkostot tukevat myös perustaidon kehittämistä. Varhaiskasvatuksessa perustaitoja vahvistetaan leikin ja toiminnallisten menetelmien avulla.	Valssi-arviointi: Vastavuoroinen ja kielellinen vuorovaikutus	0	0	4

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille						
Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen	Työkyky- ja hyvinvointijohtamisen koulutuksen järjestäminen kasvatuksen- ja opetuksen esihenkilöille.	Henkilöstölle on järjestetty osaamista ja työhyvinvointia tukevaa koulutusta.	Koulutukseen osallistuminen (%)	0	60	100
			Työhyvinvointikysely (1–5)	3,72	3,9	3,9

1.3 Perusopetus ja nuoriso

Toiminnan toteutuminen talousarvion suhteen

Perusopetuksen ja nuorison toimintakate on toteutunut syyskuun lopussa 75,6 prosenttia muutetusta talousarviosta. Toimintatuottojen kertymä on jäänyt talousarviosta erityisesti tukien ja avustusten osalta. Toimintakulujen toteuma on kokonaisuutena ollut syyskuun tilanteessa talousarviota pienempi erityisesti palvelujen ostojen, koulukuljetusten sekä kalusto- ja hankintamenojen osalta.

Henkilöstökulujen toteumaa tulee tarkastella varovaisesti, koska elo- ja syyskuun palkkoihin liittyviä lisäeriä ja takautuvia palkkakirjauksia kohdistuu lokakuulle. Tämän vuoksi syyskuun toteuma ei vielä anna luotettavaa kuvaa loppuvuoden henkilöstömenojen toteutumisesta.

Koko vuoden toimintakatteen ennustetaan toteutuvan noin 0,7 milj. euroa muutettua talousarviota heikompana. Ennusteeseen vaikuttavat erityisesti tukien ja avustusten talousarviota pienempi toteutuminen sekä henkilöstökuluihin liittyvä loppuvuoden epävarmuus. Palvelujen ostojen, koulukuljetusten sekä muiden toimintakulujen toteutuminen on ollut ennakoitua maltillisempaa, mutta niiden säästövaikutus ei riitä kompensoimaan toimintatuottojen alitusta ja henkilöstökustannusten kasvua.

Toimenpiteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi

Perusopetuksen palveluverkkosuunnitelman 2027–2035 valmistelu on edennyt vuoden aikana. Suunnitelman tavoitteena on vastata oppilasmäärän voimakkaaseen laskuun sekä turvata laadukkaat, saavutettavat ja taloudellisesti kestävät opetuspalvelut. Perusopetuksen oppilasmäärän ennustetaan vähenevän vuoteen 2030 mennessä noin tuhannella oppilaalla nykyisestä tasosta. Valmistelussa on hyödynnetty oppilasennusteita, palveluverkkoselvitystä ja alueellisia kuulemisia. Kasvatus- ja opetuslautakunta sekä kaupunginhallitus ovat käsitelleet palveluverkkosuunnitelman, ja asia on etenemässä kaupunginvaltuuston päätettäväksi vuoden 2026 aikana.

Napan ja Pilkan toimipisteiden sekä Viialan koulun toiminnan päättämiseen liittyvät järjestelyt toteutettiin 1.8.2026 alkaen. Samassa yhteydessä Carea-koulun toiminta siirtyi Tähteenkadun koulun yhteyteen.

Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoa on jatkettu koko palvelussa. Kouluille on kohdennettu resursseja oppimisen edellytyksiä tukeviin opetusjärjestelyihin, ryhmäkohtaiseen tukeen sekä erityisopetuksen vahvistamiseen. Uudistuksen edellyttämät tukitoimet on käynnistetty suunnitelmallisesti ja opetuksen järjestämisessä on huomioitu lakisääteiset velvoitteet.

Koulukuljetuskustannuksia seurataan säännöllisesti yhteistyössä kuljetusyksikön kanssa. Yhteistyötä kasvatuksen ja opetuksen sekä joukkoliikenteen välillä on edelleen tiivistetty kustannustehokkuuden ja palvelutason turvaamiseksi.

Nuorisopalveluiden toiminnan painopisteenä on ollut nuorten kohtaaminen heidän vapaa-ajallaan sekä yhteisöllisyyden, osallisuuden ja hyvinvoinnin vahvistaminen. Nuorisotyötä toteutetaan nuorisotiloissa, kouluissa, digitaalisissa toimintaympäristöissä sekä etsivän nuorisotyön, erityisnuorisotyön ja Motipajan palveluissa. Toimintaa tehdään tiiviissä yhteistyössä huoltajien, oppilaitosten ja muiden yhteistyökumppaneiden kanssa, ja nuorisovaltuusto toimii nuorten vaikuttamiskanavana kaupungin kehittämisessä.

Riskianalyysi

Oppimisen tuen uudistuksen toimeenpanoon liittyy edelleen epävarmuustekijöitä, sillä uudistuksen vaikutukset henkilöstöresursseihin, toiminnan järjestämiseen ja kustannuskehitykseen tarkentuvat käytännön toteutuksen myötä. Uudistus edellyttää henkilöstöltä osaamisen kehittämistä sekä toimintatapojen uudistamista.

Henkilöstön sairauspoissaolot ja niiden aiheuttama sijaistarve ovat pysyneet korkealla tasolla. Kelpoisten sijaisten saatavuus on ajoittain haastavaa, mikä lisää henkilöstön kuormitusta, vaikeuttaa toiminnan järjestämistä ja kasvattaa henkilöstökustannuksia. Työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen tukeminen on keskeinen keino hallita tilanteeseen liittyviä toiminnallisia ja taloudellisia riskejä.

Kelpoisten opettajien rekrytointi on edelleen haastavaa erityisesti syrjäisemmille alueille sekä joihinkin aineenopettajien virkoihin. Vaikka erityisopettajien saatavuus on parantunut, henkilöstön saatavuuteen liittyvät haasteet voivat vaikuttaa palveluiden järjestämiseen myös tulevina vuosina.

Nuorten hyvinvoinnin haasteiden sekä oppilaiden tuen tarpeiden lisääntyminen näkyy sekä opetuksessa että nuorisopalveluissa kasvavana palvelutarpeena. Samanaikaisesti henkilöstöresurssien riittävyys, sairauspoissaolot ja sijaisten saatavuuteen liittyvät haasteet voivat vaikeuttaa palveluiden toteuttamista suunnitellulla tavalla.

Talous

Perusopetus ja nuoriso ulkoinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	6 504	28	6 532	4 119	-2 414	63,0 %	5 785
Toimintamenot	-62 030	315	-61 715	-45 852	15 863	74,3 %	-61 619
Toimintakate	**-55 526**	**343**	**-55 183**	**-41 734**	**13 449**	**75,6 %**	**-55 835**

Perusopetus ja nuoriso ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	6 504	28	6 532	4 127	-2 405	63,2 %	5 793
Toimintamenot	-90 628	315	-90 313	-66 913	23 400	74,1 %	-90 006
Toimintakate	**-84 124**	**343**	**-83 781**	**-62 786**	**20 995**	**74,9 %**	**-84 213**

Toiminnalliset tavoitteet/toimenpiteet 2026

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Osaamisesta elinvoimaa						
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Nuorison aktivointi sähköisessä nuorisotyössä.	Nuorisopalveluiden sähköinen nuorisokortti (Premmi) otettiin käyttöön 1.1., ja sitä käyttää jo noin 800 nuorta. Kortti toimii jäsenkorttina ja viestintäkanavana, ja siihen liitetään jatkossa myös palveluetuja. Nuorisopalveluista tiedotetaan lisäksi sosiaalisessa mediassa ja Nupan verkkosivuilla. Leireille sekä retkille ilmoittaudutaan Kouvolan kaupungin verkkokaupan kautta.	Etsivän nuorisotyön aktiiviset kohtaamiset verkossa (Digitapaamiset)	179	143	200
Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen.	Kouvolan kaupungin lukutaito-ohjelman laatiminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.	Lukutaito on ohjelmaa työstetty monialaisen työryhmän voimin. Ohjelma julkaistaan loppuvuodesta 2026. Kouvolan lukutaito-ohjelma käynnistyy täysmääräisesti lukuvuoden 2027–2028 alussa. Ohjelma tukee lasten ja nuorten lukutaidon vahvistamista sekä yhtenäistää lukutaitotyön käytäntöjä koko sivistyksen toimialalla.	Lukutaito-ohjelma laadittu ja julkistettu (%)	0	90	100
	Toiminnallisuuden lisääminen opetuksessa, lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn parantaminen.	Opetushallituksen päivittämät esi- ja perusopetuksen opetussuunnitelmien perusteet otettiin käyttöön 1.8.2026 alkaen. Paikallisissa opetussuunnitelmissa liikunnallisen elämäntavan edistäminen näkyy aiempaa vahvemmin osana koulujen toimintakulttuuria, ja sen toteutumista seurataan ja arvioidaan yhtenäisillä käytännöillä.	Move! -mittaus 5. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	57,3	63,7	65
			Move! -mittaus 8. lk, vähintään hyvä fyysinen toimintakyky (%)	53,7	58,7	65

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille						
Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen	Työkyky- ja hyvinvointijohtamisen koulutuksen järjestäminen kasvatuksen- ja opetuksen esihenkilöille.	Lukuvuoden 2026–2027 alussa toteutettiin koko perusopetuksen henkilöstölle yhteinen hyvinvointiteemainen VESO-koulutuspäivä, jolla tuettiin työhyvinvointia, yhteisöllisyyttä ja henkilöstön osaamisen kehittämistä.	Koulutukseen osallistuminen (%)	0	100	100
			Työhyvinvointikysely (1–5)	3,72	3,61	3,9

1.4 Toinen aste ja korkeakoulutus

Toiminnan toteutuminen talousarvion suhteen

Toisen asteen ja korkeakoulutuksen talous on toteutunut muutettua talousarviota heikompana, toimintakatteen ollessa 84,1 %. Pääosin ylitykset johtuvat henkilöstökuluista, kirjallisuushankinnoista sekä palveluiden ostoista. Erityisesti matkustus- ja kuljetuspalvelut sekä kirjallisuus ovat ylittäneet budjetoidut määrärahat.

Lukioiden hallinnollinen yhdistäminen toteutettiin 1.8.2025 ja toimintakulttuurien yhtenäistäminen on ollut käynnissä reilun lukuvuoden ajan. Yhteisen lukion toimintamalleja on käsitelty lukioilla sisäisesti sekä sidosryhmien kanssa, ja keväästä 2026 lähtien lukion johdolle on järjestetty sparrausta yhdistymiseen liittyvien toimintamallien yhtenäistämiseksi. Kokonaishenkilöstön määrä on 96 ja toiminta on järjestetty kahdessa toimipisteessä. Aikuisten perusopetus järjestetään Kuusankosken toimipisteessä, ja se on kohdennettu oppivelvollisuusikäisiin 1.8.2026 alkaen. Syksyllä 2025 aikuisten perusopetukseen perustetun uuden ryhmän myötä kustannukset kasvoivat hetkellisesti maahanmuuttotaustaisten oppivelvollisten määrän oltua kasvussa.

1.8.2026 alkaen päättyi aikuisten lukiokoulutuksen lähiopetus pienten opiskelijamäärien vuoksi. Verkko-opetuksen palkkausmallin päivitystä on valmisteltu, ja palkkausmallia on sovellettu 1.8.2026 alkaen.

Merkittävä kustannuserä lukiokoulutuksessa ovat ICT-palvelujen kustannukset, jotka koostuvat pääosin KS-tiedon laskutuksesta.

Lukio-opiskelijat ovat saaneet mahdollisuuden suorittaa Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston avoimen korkeakoulun opintoja lukioaikanaan lukuvuoden 2025–26 alusta alkaen. Kaupunki on allekirjoittanut yhteistyösopimukset Itä-Suomen yliopiston ja Helsingin yliopiston kanssa, mikä mahdollistaa laajennetut avoimen yliopiston opiskelumahdollisuudet. Maltillisia kustannuksia kertyy opintopistekohtaisista maksuista Helsingin yliopistolle lukiolaisten suorittamista avoimen yliopiston opinnoista (15–45 € / opintopiste).

Kevään 2026 yhteishalun alustavissa tuloksissa näkyy lukiokoulutuksen tasaisen korkeana jatkunut suosio. Kouvolan Yhteislyseossa oli tarjolla 396 aloituspaikkaa Kouvolan ja Kuusankosken toimipisteiden yleislinjoilla, urheilulinjalla sekä Studies in English -linjalla. Ensisijaisia hakijoita oli yhteensä 375 jakautuen seuraavasti:

- Kouvola, yleislinja: hakijoita 233 (aloituspaikkoja 228)
- Kuusankoski, yleislinja: hakijoita 60 (aloituspaikkoja 108)
- Kouvola, urheilulinja: hakijoita 36 (aloituspaikkoja 32)
- Kouvola, studies in English: hakijoita 46 (aloituspaikkoja 28)

Kouvolan Yhteislyseon aikuislinjalle haetaan jatkuvalla haulla läpi lukuvuoden.

Kouvolan Yhteislyseon opiskelijamäärä on tällä hetkellä 1127.

Aikuislinjalla opiskelevia tutkintotavoitteisia opiskelijoita on 156 ja aineopiskelijoita (ei-tutkintotavoitteisia) on 115. Tutkintotavoitteisista opiskelijoista 89 opiskelee aikuislinjan järjestämässä aikuisten perusopetuksessa.

Kansainvälinen toiminta on ollut vilkasta ja Kouvolan Yhteislyseo on Erasmus+-akreditoitu lukio, joka on mukana eTwinning-verkostossa. Erasmus-yhteistyössä on keskitytty yksilö- ja ryhmäliikkuvuuksiin. Kansainvälisiä opiskelijoita lukiossa on opiskellut kaksi.

Oppimisen tuen uudistus astui voimaan 1.8.2025. Oppimisen tuen uudistuksen talousvaikutukset eivät ole merkittäviä lukiokoulutuksessa, jossa edellinen opetussuunnitelma LOPS 2019 piti sisällään oppimisen vahvemman tuen ns. koko lukio ohjaa -periaatteen mukaisesti.

Toimenpiteet toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumisen turvaamiseksi

Tuntikehyksessä on huomioitu oppimisen tuen uudistus oppimisen edellytyksiä tukevien opetusjärjestelyjen kautta. Tämä tarkoittaa mm. sitä, että koulunkäynninohjaajien määrää (2) ei ole vähennetty kuluvaan lukuvuoteen verrattuna ja kouluille on resursoitu opetustunteja, jotka suunnataan aineenopettajien sekä erityisopettajien antamaan tukeen muun opetuksen yhteydessä.

Lukiokoulutuksen tuntikehys on noudattanut jo edellislukuvuonna 2025–26 leikattua kehystä, jossa lukiokoulutukseen kohdistui noin 0,15 M€ vuositason kehysleikkaus.

Lukion painotukset mahtuvat kehyksen sisälle, kuten logistiikka, yrittäjyys, urheilulukiolinja ja Studies in English.

Lukiokoulutuksen hallinnollisen yhdistämisen myötä toimintakulttuurien yhtenäistäminen on vaatinut tiivistä sisäistä ja sidosryhmäyhteistyötä, joka on aiheuttanut kustannuksia mm. johdon sparrauksen osalta.

Riskianalyysi

Lukiokoulutuksen opiskelijamäärän ennustetaan laskevan merkittävästi v. 2030 eteenpäin. Hallinnollisesti yhdistynyt lukio toimii kahdessa toimipisteessä niin pitkään, kunnes ikäluokat ovat pienentyneet siten, että se mahdollistaa yhteen kiinteistöön siirtymisen.

Hallinnollisen yhdistämisen valmistelu muun työn päälle näkyy ylituntien kertyminä sekä myös työssäjaksamisen kysymyksenä. Toimintakulttuurien yhdistäminen on ollut haaste myös henkilöstön työhyvinvoinnille, ja sen johtamisen rakenteisiin on panostettu yhdistyneen lukion ensimmäisen lukuvuoden aikana.

VOS-leikkausten vaikutukset ammatillisen koulutuksen rahoitukseen eivät vielä näy välillisesti yhdistelmäopintojen järjestämisessä. Leikkauksia ei tällä kierroksella kohdistu lukiokoulutuksen rahoitukseen, mutta myöskään ns. syrjäseutujen VOS-korotus ei koske Kouvolan lukiokoulutusta.

Talous

Toinen aste ja korkeakoulutus ulkoinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	639	0	639	352	- 287	55,1 %	537
Toimintamenot	-9 359	171	-9 188	-7 543	1 644	82,1 %	-9 726
Toimintakate	**-8 720**	**171**	**-8 549**	**-7 191**	**1 358**	**84,1 %**	**-9 189**

Toinen aste ja korkeakoulutus ulkoinen ja sisäinen, 1000 euroa	Alkuperäinen talousarvio	Talousarvio- muutokset	Muutettu talousarvio	Toteuma 1–9/2026	Poikkeama	Toteuma-%	Ennuste TP 2026
Toimintatulot	639	0	639	352	- 287	55,1 %	537
Toimintamenot	-11 968	171	-11 797	-9 370	2 427	79,4 %	-12 211
Toimintakate	**-11 329**	**171**	**-11 158**	**-9 018**	**2 140**	**80,8 %**	**-11 673**

Toiminnalliset tavoitteet/toimenpiteet 2026

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: osaamisesta elinvoimaa						
Lasten ja nuorten hyvinvoinnin edistäminen	Lukiolaisten oman hyvinvoinnin kokemuksen vahvistaminen yhteisöllisen opiskeluhuollon keinoin.	Lukiossa yhteisöllistä opiskeluhuoltoa toteutetaan säännöllisesti kokoontuvan opiskeluhuoltoryhmän ja opettajista koostuvan hyvinvointitiimin kautta. Arjessa tämä näkyy mm. tutortoimintana, ryhmäytyksenä, ilmapiirikyselyinä ja psykologien teemaluentoina, joiden tavoitteena on vahvistaa opiskelijoiden kokemusta omasta hyvinvoinnistaan.	Kouluterveyskyselyn mukaan huolissaan omasta mielialastaan (%)	38	36	32
Lasten ja nuorten perustaitojen vahvistaminen	Kouvolan kaupungin lukutaito-ohjelman laatiminen yhdessä muiden toimijoiden kanssa.	Lukutaito-ohjelma on vasta laajentumassa lukioon. Lukion äidinkielen lehtori on mukana kaupunkitason ryhmässä.	Lukutaito-ohjelma laadittu ja julkistettu (%)	0	20	100
	Toiminnallisuuden lisääminen opetuksessa, lasten ja nuorten fyysisen toimintakyvyn parantaminen.	Lukion hyvinvointitiimi aktivoi opiskelijoita Liikkuva opiskeluteemalla, ja opettajia on rohkaistu tauottamaan oppitunteja toiminnallisuudella sekä osallistumaan Liikkumista hyödyntävät pedagogiset menetelmät lukiossa -täydennyskoulutukseen.	Kouluterveyskyselyn mukaan päivittäin vähintään tunnin ajan liikkuvien määrä (%)	30	31	32

Tavoite	Toimenpiteet	Tilannekuvaus	Mittari	Lähtöarvo 12/2025	Toteuma 9/2026	Tavoitearvo 12/2026
Kaupunkistrategian tavoite: Hyvinvointia asukkaille						
Henkilöstön osaamisen ja työhyvinvoinnin tukeminen	Työhyvinvointijohtamisen valmennuksen järjestäminen lukion esihenkilöille.	Työhyvinvointijohtamisen valmennusta on järjestetty ulkopuolisen toimijan kanssa yhteistyössä (Koho Consulting) tammi-syyskuun aikana yhteensä 5 työpajan verran tavoitteena hallinnollisesti yhdistyneen lukion toimintakulttuurin yhtenäistäminen.	Valmennukseen osallistuminen (%)	0	60	100